

TÖLKETEOORIAD JA -PRAKTIKAD. VÕRDLEV LÄHENEMINE

Rahvusvaheline konverents Tartu Ülikoolis
1.- 3. detsember 2005 – Lossi 3-425, Tartu

1. DETSEMBER

9.00 Registreerimine

9.30 **Konverentsi avamine**

Eesistuja: Françoise Wuilmart

10.00 **Jean-René Ladmiral** (Pariisi X Ülikool – Nanterre; ISIT¹, Pariis), *Théorie & esthétique de la traduction (Tõlketeooria ja -esteeetika)*

10.45 **Jüri Talvet** (Tartu Ülikool), *Mõtteid sümbiootilisest tõlkefilosoofiast*

11.30 Kohvipaus

11.45 **Bruno Osimo** (Milano Ülikool), *Translation and quality: a synthesis of contrasting models (Tõlge ja kvaliteet – võrdlevate mudelite süntees)*

12.30 **Jaan Kaplinski** (kirjanik ja tõlkija), *Totaalne tõlge?*

13.15-15.00 Lõuna

15.00-17.45 **Ümarlaud : Tõlkida ühiskonda ja kultuuri.**

Arutelu juhhib Stefano Montes. Osalevad Jean-René Ladmiral, Jüri Talvet, Bruno Osimo ja Jaan Kaplinski. Aruteluainet pakuvad:

– **Stefano Montes** (Tartu Ülikool), *Le processus traduit, l'expérience écrite (Tõlgitud protsess, kirjalik kogemus)*

– **Ene-Reet Soovik** (Tartu Ülikool), *Kas tõlkija vastutab? Tõlkimise ja kultuuri suhetest.*

– **Marri Amon** (Tartu Ülikool), *Tõlkida ühiskonda, tõlkida ühiskonnateadlast – Pierre Bourdieu näitel*

– **Ave Tarrend** (Tallinna Ülikool), *Tõlketegevus ideoloogiliste pihtide vahel: saksa kirjandus Nõukogude Eestis esimestel sõjajärgsetel kümnenditel*

– **Katre Talviste** (Tartu Ülikool), *Kas tõlge on tarbekirjandus?*

17.45-18.00 **Päevakokkuvõte: Jean-René Ladmiral**

18.15 **Vastuvõtt ülikooli keeltemajas (Ülikooli 17)**

2. DETSEMBER

Eesistuja: Ülar Ploom

10.00 **Françoise Wuilmart** (tõlkija CETL ja CTLS² juhataja, *Le péché de nivellement dans la traduction littéraire (Nivelleerimise patt kirjanduslikus tõlkes)*)

10.45 **Eloi Recoing** (kirjanik, tõlkija, lavastaja, Pariisi III Ülikool – Sorbonne-Nouvelle), *Comment traduire au théâtre la forme de l'Absence ? (Kuidas tõlkida puudumise vormi teatris?)*

11.30 Kohvipaus

11.45 **Marina Grišakova** (Tartu Ülikool), *Tõlge kui 'võõra proovilepanek'*

12.30 **Jaak Rähesoo** (tõlkija), *Teatritõlge Eestis*

13.15-15.00 Lõuna

15.00-17.45 **Ümarlaud: Tõlkida kirjandust ja teatrit.**

Arutelu juhhib Tanel Lepsoo. Osalevad Françoise Wuilmart, Eloi Recoing, Marina Grišakova ja Jaak Rähesoo. Aruteluainet pakuvad:

– **Tanel Lepsoo** (Tartu Ülikool), *Valère Novarina tõlkimisest – identiteedi otsingul*

– **Ian Monk** (kirjanik ja tõlkija), *Traduction poétique: fond ou forme? (Poeetiline tõlge. Kas sisu või vorm?)*

– **Janika Päll** (Tartu Ülikool) *Antiikdraama tõlkimine: kas vastuolu 'lingvistilise' ja 'poeetilise' vahel kaob, kui tähtsaimaks saab lugu?*

17.45-18.00 **Päevakokkuvõte: Eloi Recoing**

3. DETSEMBER

Eesistuja: Jean-René Ladmiral

10.00 **Peeter Torop** (Tartu Ülikool), *Tõlkepraktikad ja tõlketeaduse distsiplinaarne piir*

10.45 **Antonio Lavieri** (ISIT¹, Pariis), *Alice au pays de la traduction. Itinéraires narratifs dans le savoir traductologique (Alice Tõlkemaal. Narratiivsed rajad tõlketeaduse teadmismaastikul)*

11.30 Kohvipaus

11.45 **Ülar Ploom** (Tallinna Ülikool) & **Daniele Monticelli** (Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool), *Tõlke osa rahvuskeele (per)formatsiooni protsessis. D'Annunzio ja Ridala.*

12.30 **Mihhail Lotman** (Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool), *Märgi probleem värsi tõlkimisel*

13.15-15.00 Lõuna

15.00-17.45 **Ümarlaud: Tõlkida keelt ja metakeelt.** Arutelu juhhib Licia Taverna. Osalevad Peeter Torop, Antonio Lavieri, Ülar Ploom, Daniele Monticelli, Mihhail Lotman. Aruteluainet pakuvad:

– **Licia Taverna** (Tartu Ülikool), *Savoirs et traductions (Teadmised ja tõlge)*

– **Elin Sütiste** (Tallinna Ülikool), *Mõiste ' tõlkimine' maht R. Jakobsonil*

– **Heete Sahkai** (EKI³), **Kristiina Ross** (tõlkija, EKI³) & **Triin Kallas** (Tallinna Ülikool), *Dominandipõhiste tõlkemeetodite äärmuslikud võimalused*

17.45-18.00 **Päevakokkuvõte: Peeter Torop**

18.00 **Lõpetamine**

Ettekanded tõlgivad eesti keelest prantsuse keelde ja prantsuse keelest eesti keelde Eva Toulouze, Anne Chamard, Marri Amon ja Indrek Koff.

Korraldajad: Tartu Ülikooli germaani-romaani filoloogia osakonna prantsuse filoloogia eriala, koostöös Tartu Ülikooli semiootikaosakonna ja Eesti Humanitaarinstituudiga (Tallinna Ülikool).

Konverentsi toetab Eesti Teadusfond (grandid 6466 ja 5717) ja Prantsuse Kultuurikeskus Tallinnas.

¹ Institut Supérieur d'Interprétation et de Traduction (Tõlkide ja Tõlkijate Kõrgem Instituut).

² Le Centre européen de traduction littéraire (Euroopa Kirjandustõlkijate Keskus); le Collège européen des traducteurs littéraires de Seneffe (Seneffe'i Kirjandustõlkijate Euroopa Kolledž).

³ Eesti Keele Instituut.